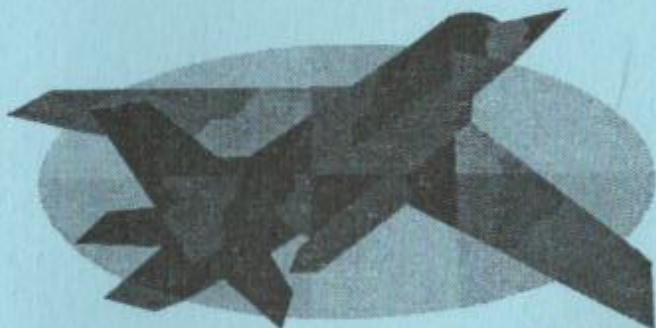

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

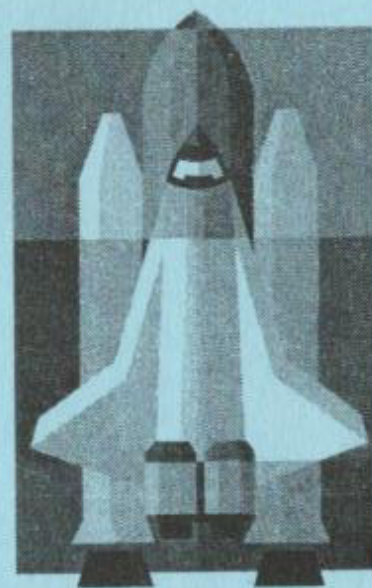

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)

© Національний авіаційний університет, 2008

занять слухачі приймають участь у самодіагностиці показників особистісного і, зокрема, духовного розвитку, рольових іграх, комунікативних тренінгах, семінарах, залучаються до створення творчих проектів, театралізованих свят.

Ефективність впровадження спецкурсу певною мірою залежить від особистості викладача, його духовного потенціалу та професійної обізнаності, а також матеріально-технічного забезпечення закладу, зокрема, можливості перегляду тематичних відеоматеріалів, прослуховування аудіозаписів тощо.

Отже, вивчення закономірностей духовного розвитку та самореалізації особистості є необхідним компонентом підготовки майбутнього професіонала. Саме реалізація духовних цілей може стати ключовим резервом життєвих сил у діяльності в особливих умовах.

Ярослава Пономаренко

м. Київ

Віра у прикмети та льотне навчання

Вивчення впливу прикмет є дуже цікавим і актуальним, оскільки вони можуть негативно впливати на роботу людей в екстремальних видах діяльності, зокрема в авіації. Інколи віра у певні прикмети може паралізувати роботу не тільки однієї людини, а навіть групи людей, чи цілої установи.

Прикмети - це віра у дію і сприйняття певних сил, що неможливо пояснити законами природи. Це впевненість у тому, що деякі видимі явища представляють собою знаки і результат впливу надприродних сил, що слугують ознакою чогось, що має статися.

На здійснення особистістю будь-якої дії впливає ситуація - своєрідний комплекс зовнішніх і внутрішніх умов розгортання активності індивіда, що складається під впливом певних явищ зовнішнього світу, внутрішнього світу «Я» людини і у певний проміжок часу зумовлює характер дії індивіда. Ці аспекти є важливими при навчанні, оскільки людина, що навчається вбирає в

себе не тільки навички управління літаком, навички взаємодії під час польоту, вона засвоює особливості існування колективу. Тобто формування особистості відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх умов. Прикмети формуються за таких обставин, використовуються і передаються іншим. Часто у професійній діяльності виникають стресові ситуації, страх, тривога. Страх і тривога можуть штовхати людину до необдуманих дій. Страх генерує енергію інстинктів порятунку. Тому для людини важливим є необхідність захисту від цих почуттів. Важливим є аспект духовного розвитку особистості. У небі людина починає бачити світ по іншому. Вона постійно знаходиться у світі великих швидкостей, довгих і надзвичайних перенавантажень, часто опиняється на межі життя і смерті. В такі моменти стає зрозумілим, наскільки важливо бути витривалим та сильним не тільки фізично, але й духовно. Дух льотчика є реальність, представлена в його життєвому і професійному досвіді. Цікавим є спостереження духовної складової польоту: знання стримують свободу, а свободу у польоті дає віра.

Віра може мати багато різних проявів: заперечення віри, віра в прикмети, долю, космос, Бога. Однією з причин віри у прикмети є неможливість впоратися з покладеною на людину відповідальністю тому люди схильні несвідомо перекладати частину відповідальності на щось інше – на прикмети.

В таких ситуаціях прикметам може надаватися особливе значення. Особливо це важливо в період навчання, оскільки молоді пілоти відкривають для себе новий світ польоту, нові почуття, переживання, побоювання. Прикмети це певний аспект розвитку особистості. Це великий спектр духовної роботи, що допомагає людині постійно рости, захищатися від стресів та тривог.